

Autor: Edita Agneta Pop
Poze: Emil Pop;
<http://www.naturephoto-cz.eu>

Material realizat de Asociația EcoLogic în cadrul proiectului „Beneficii de mediu globale prin capacitatea locală a comunităților rurale în regiunea sitului NATURA 2000 Gutâi Creasta Coccoșului”

Proiect finanțat de Programul GEF de granturi mici al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP)

<http://www.undp.ro/environment/sgp>
<http://sgp.undp.org>

Opiniile exprimate în acest material aparțin autorilor. Ele nu reprezintă neapărat opiniile organizațiilor menționate, ale GEF sau ale UNDP.

Mai 2009

**Specii de faună importante din situl
Natura 2000 Gutâi-Creasta Coccoșului**

Mamifere

URSUL BRUN (*Ursus arctos*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Preferă pădurile întunecate, dar nu evită să coboare la deal dacă nu găsește mâncare. Greutatea ursului brun la maturitate este de aproximativ 120-250 kg (rar ajunge la 450 kg) și are o înălțime de circa 2 m. Hrana ursului este vegetală și animală, fiind omnivor. Predomină hrana vegetală ce constă din: iarbă, ciuperci, rădăcini, zmeură, afine, mure în perioada de primăvară-vară iar toamna jir, mere și pere pădurețe. Hrana animală constă din râme, insecte, furnici și cadavre. Trăiește solitar, excepție făcând perioada de împerechere, când se întâlnesc perechi. După o perioadă de gestație de 7-8 luni, ursoaica fată în ianuarie-februarie, în bârlog 1-3 pui, care sunt orbi prima lună. Puii stau pe lângă mamă până la 2 ani, timp în care aceasta îi învață și îi apără. După doi ani ursoaica se împerechează din nou, puii devenind independenți din acel moment.

RÂSUL (*Lynx lynx*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Este un carnivor obligatoriu, un vânător nocturn. Este aproape imposibil de urmărit datorită camuflajului său aproape perfect, fiind trădat doar de urmele pe noroi și zăpadă. Teritoriul său de vânătoare este foarte mare, habitatul său normal fiind pădurile întunecate de conifere. Coboară mai jos foarte rar, pentru că râsul nu se poate adapta în habitate mai deschise. Este un animal puternic și agil cu o greutate de ~30 kg și lungimi ce pot depăși 1-1,5 m, din care coada măsoară 25 cm. Pe partea dorsală a corpului blana este roșie-cenușie, amestecată cu alb; pe cap, gât, spate și flancur, blana prezintă pete care variază mult. Elementele care îl particularizează sunt: favoriții dispuși pe maxilarele superioare, vârful cozii negru și smocurile de peri negri de pe vârful urechilor (care au 4-5 cm). Este vestit pentru abilitatea cu care își capturează prada, pe care o urmărește din copac, năpustindu-se asupra ei, printr-un salt mare. Atacă ciute de cerbi, căprioare, iepuri și chiar oi, juncane; când atacă, rupe arterele și linge sângele; din corp mănâncă mai mult ficatul, inima și rinichii. Împerecherea se face o dată pe an, în februarie; după nouă-zece săptămâni, femela naște 2-3 pui, orbi, care văd abia după nouă zile. Când se simte încolțit, atacat sau rănit de om există riscul de a-l ataca. Nu este un animal de grup.

PISICA SĂLBATICĂ (*Felis silvestris*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Preferă pădurile întinse, dese, liniștite, unde se poate adăposti prin scorbur, crăpăturile stâncilor, peșteri, uneori vizuini de vulpi.

Se hrănește cu vertebrate, de la șoareci până la iezii de căprioare, viței de cerb și păsări de tot soiul. Împerecherea prin februarie-martie; după 9 săptămâni, pisica naște 3-6 pui, orbi. Față de pisica domestică are coada de grosime uniformă până la vârf, cu 6-7 dungi transversale, cu 3-4 inele incomplete, înguste deschise la culoare, de la bază către mijloc urmate de 3 inele complete, mai late și negricioase, vârful închis la culoare. Pe gât are o pată albă-gălbuie. Pe talpă, la marginea externă a degetelor de la picioarele posterioare, cu câte o pată neagră, care se găsește și la urmașii rezultați din împerecherea pisicii domestice cu cea sălbatică. Blana cu peri lungi, la mascul sură sau sură negricioasă, la femelă gălbuie.

LUPUL (*Canis lupus*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Blana de culoare cenușie, ce variază în funcție de anotimp: vara bate în galben-roșcat și părul este scurt; iarna este cenușiu cu nuanțe negricioase, iar părul este lung și des. Urechile sunt relativ mici și îndreptate în sus, ochii așezați mai lateral decât la câine, cu poziție oblică, gâtul este scurt și muscular ce permite să transporte prăzi relativ grele în raport cu mărimea sa. Coada stufoasă o ține atârnată în jos, pe picioare niciodată nu o îndoaie sau încolăcește. Formează perechi doar din decembrie până în februarie când are loc împerecherea. Trăiește 15-16 ani. Urlatul specific lupului poate fi auzit mai cu seamă toamna și iarna. Are văzul și auzul foarte dezvoltat. Deși este sedentar, parcurge distanțe mari (deseori 40-50km) în căutarea hranei. Când are pui, raza de mișcare a părinților se reduce la 3-4 km. Toamna se grupează în haite cu teritorii de vânatoare bine delimitate. Hrana lupului constă în iepuri, câprioare, mistreți dar atacă și animale domestice.

VULPEA (*Vulpes vulpes*) - specie de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Blana este în general roșcată, dar prezintă variații individuale, cu picioarele și vârful urechilor negre. Vârful cozii este alb, rar negru. Urechile sunt mici, îndreptate în sus, botul ascuțit. Puii mici au blană bogată, cu păr lung, de culoare brună-închisă, uneori cenușie. Se deosebesc de puii altor canidae prin vârful alb al cozii, pata albă de pe piept și pe frunte. Năpârlește o singură dată pe an, primăvara, dar noul păr crește încet, vara fiind mic. Longevitatea este de 10-12 ani. Simțurile cele mai dezvoltate sunt mirosul și auzul, urmează văzul, iar gustul și pipăitul au mai puțină importanță. Vulpea se deplasează în mod obișnuit la trap. Salturi face când se aruncă asupra prăzii și când este speriată. Pe zăpadă adâncă și afânată, coada atârând pe zăpadă, șterge, în parte, urma. După hrană iese în amurg și noaptea (șoareci de câmp, iepuri sălbatici sau de casă, păsări de curte, insecte, melci, fructe și diferite semințe) dar în terenurile liniștite poate fi văzută și peste zi.

CERB (*Cervus elaphus*) - specie de de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Masculul se numește cerb, femela e numită ciută; iar puiul de până la 10 luni vițel de cerb. Vițelii, în primele luni sunt roșcați-cafenii, cu pete albe. Foarte rar se întâlnesc cerbi pătați cu alb sau în întregime albi. Preferă locurile liniștite, cu izvoare care formează mici bălți, unde se scaldă. Împerecherea (bocănitul) are loc din septembrie până în octombrie, perioada în care masculii se bat, păziți și asistați de ciute. După 8 luni și jumătate, ciuta fată (mai-iunie) 1-2 viței. Obişnuiește să trăiască în mici cârduri după vârstă și sex; cerbii tineri sunt conduși de o ciută mai bătrână, iar în timpul bocănitului cerbii sunt conduși în parcul de luptă de un cerb tânăr. Coarnele ramificate ale masculului constituie un caracter sexual secundar. Trăiesc în medie 30 ani.

CĂPRIORA (*Capreolus capreolus*) - specie de de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Animal gingaș, mult mai mic decât cerbul, are capul scurt și obtuz. Corpul și gâtul sunt ușor alungite. Ochii sunt mari și vioi. Masculii au coarne drepte și puțin ramificate. Picioarele înalte și subțiri. Culoarea variază după anotimp: vara, în general, roșie-galbenă, cu picioarele mai gălbui, iarna galben-cafeniu. Rar se întâlnesc exemplare cu părul plumburiu, negru-corb, alb, pătat sau argintiu. Vara preferă locurile umbrite și răcoroase, iarna pe cele însorite și ferite de vânturi. Se hrănește cu muguri, ghindă, jir, rugi de mure, iar prin culturile din apropierea pădurilor consumă fasole, sfeclă. Împerecherea are loc prin iulie-august. După 8-9 luni (prin mai), ciuta naște 1-3 iezi.

MISTREȚ (*Sus scrofa*) - specie de de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Preferă desigurile pădurilor, prin apropierea locurilor mlăștinoase. Mai mult nocturn, iese după hrană răscolind culturile de cartofi de la marginea pădurilor. În general omnivor. Merge totdeauna în ciurdă, 5-12 (20) indivizi. Femela naște o dată pe an 4-6 purcei. Culoarea, în general, neagră-cafenie; la cei tineri cenușie-cafenie, cu dungi galbene de fiecare parte a corpului. Pe coapse are pete galbene.

PÂRȘ DE ALUN (*Muscardinus avellanarius*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Are blana deasă, netedă, cu peri nu prea lungi, strălucitori și moi, dorsal uniform roșie-gălbui, ventral gălbui-albicioasă. În jurul ochilor și urechilor roșcat deschis, pe spate și coadă cafeniu-roșcat închis. Larna devine mai negricios pe spate și în partea terminală a cozii. Trăiește mai ales în tufișuri de alun dar urca în păduri până deasupra zonei bradului (1800-2000 m). Își clădește cuibul cilindric, ascuns prin tufișuri, lung de peste 2 m; cel de vară e împletit din ierburi între ramurile unui arbust; cel de iarnă mai rotund, ca o minge, îl construiește din ramuri, frunze și ierburi, ascuns prin scorburi sau găuri făcute în pământ, unde doarme ghemuit. Se hrănește cu nuci, ghindă, boabe, muguri de arbori. Împerecherea are loc prin iulie-august, iar după 4 săptămâni femela naște 3-4 (6-8) pui mici, goi, cu pleoape lipite; puii cresc repede și după o lună pot să-și construiască singuri cuibul lor și să se hrănească.

JDER DE COPAC (*Martes martes*) - specie de interes european, a căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Are spatele cafeniu întunecat și botul roșcat. Fruntea și obrajii sunt cafenii deschis. Laturile corpului și abdomenul gălbui. Picioarele cafenii-negre. Coada cafenie-roșcată. Buza superioară are mustăți. Iarna, blana devine mai întunecată. Se întâlnesc uneori exemplare albe cu gâtul galben deschis. În general prezintă variații de culoare sub influența climei. Longevitatea este de 8-10 ani, dar în cazuri rare și de 14-16 ani. Cele mai dezvoltate simțuri sunt văzul și pe locul doi mirosul. Împerecherea are loc prin iulie-august. Femela naște după 8-9 luni 2-4 pui, orbi, care văd după 14 zile; părăsesc cuibul după 7-8 săptămâni și devin independenți la 3-4 luni. Masculul nu participă la creșterea puilor. Preferă scorburile și crăpăturile stâncilor, cuiburile părăsite de păsările răpitoare sau cele de veveriță. Se cațără cu ușurință pe copaci. Se hrănește cu iepuri, șoareci, veverițe, cu ouă, uneori fructe, miere de albine, insecte mari. Este un animal nocturn.

IEPURE DE CÂMP (*Lepus europaeus*) - specie de de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Are spatele cafeniu-gălbui, pătat cu negru. Laturile sunt mai mult galbene-ruginii, abdomenul albicios, gâtul galben-cafeniu cu ceva alb, coada, deasupra, cenușie întunecat cu aspect de pată neagră, dedesubt albă. Culoarea se confundă mai totdeauna cu mediul. În general singuratic, numai în perioada de reproducere formează perechi. Femela naște după 42 de zile, 2-4 (6) pui, cu păr, ochi și dinți. Din primăvară până în toamnă naște 3-5 generații. După 6-7 zile de alăptare, puii părăsesc culcușul și-și caută singuri hrana. În libertate atinge vârsta de 7-8 ani, în captivitate 9-10 ani.

BURSUC (*Meles meles*) - specie de de interes național ale căror prelevare din natură și exploatare fac obiectul măsurilor de management

Îl întâlnim în aceleași locuri cu vulpea de obicei la marginea pădurilor. Sapă o vizuină cu 4-8 ieșiri, pe versanții înșoriți ai colinelor împădurite întotdeauna în locuri mai retrase. Mai mult nocturn. Omnivor, consumă rădăcini, jir, ghindă, diferite semințe, porumb, struguri, fructe pădurețe, melci, insecte, râme, pui de iepuri, păsări, ouă. Somnul de iarnă îl întrerupe des. Longevitatea este de circa 15 ani. În privința glasului manifestările sale sunt diferite: mormăie, pufăie când este atacat; în perioada împerecherii scoate un țipăt pătrunzător. Împerecherea are loc prin iulie-august. Femela naște o singură dată pe an, după 8-9 luni de la împerechere, prin februarie-martie, 3-5 pui, orbi, care văd după 9 zile și devin independenți după o jumătate de an. Este animal de amurg și de noapte. Cea mai mare parte a timpului o petrece în vizuină. Pe timp frumos iese din când în când să bea apă; îi place să se scalde. Bursucii sunt atat de bine inarmați, încât sunt rar deranjați de prădători.

Glandele anale ale bursucilor conțin o secreție mirositoare folosită de animal pentru a-și marca teritoriul. Bursucul și-a perfecționat tehnica de a se întoarce pentru a arunca lichidul scârbos în fața dușmanului.

Reptile

ȘOPÂRLA DE MUNTE (*Lacerta vivipara*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Adulții sunt cafenii-cenușii sau negricioși, gălbui sau roșietici, cu pete mici, clare, care pot forma serii longitudinale sau desene întunecate. Trăiește prin pajiști și pășuni alpine, preferând locurile umede și slab încălzite. Se ascunde pe sub pietre, scoarța copacilor, prin găuri, sub rădăcini. Hibernează pe timp de iarnă, reappare primăvara prin aprilie-mai. Împerecherea are loc în mai-iunie. Se hrănește cu diferite insecte, păianjeni, râme, melci, omizi. Reproducerea are loc în toila verii. Femelele se grupează și 'nasc' între 3 și 15 pui care sunt capabili de reproducere după 2 ani. Trec la iarnat în septembrie.

ȘARPELE LUI ESCULAP (*Elaphe longissima*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Are spatele măsliniu, abdomenul cenușiu-negricios, cu pete albe pe laturi, formând dungii longitudinale. Trăiește la marginile însorite ale pădurii, zone stâncoase, excepțional prin pădurile de brad. Se hrănește cu șoareci de câmp, pârși, șopârle, cârțițe, rareori cu păsărele și ouăle lor. Iernează din octombrie până în aprilie-mai în galerii subterane, între stânci sau prin scorburi. Acuplarea prin mai-iunie. Femela depune după câteva săptămâni câte 5-8 ouă, lunguiețe, albe, striate longitudinal. Clocirea durează aproape două luni.

VIPERA NEAGRĂ (*Vipera berus*) - Specie de interes național care necesită o protecție strictă

Are culoarea neagră, puii la naștere sunt cenușii și către 2 ani devin negrii. Este întâlnită cel mai adesea la marginile pădurilor de foioase în poieni însorite dar și în interiorul pădurii unde se ascunde în covorul de frunze, sub trunchiuri de copaci doborâți (se camuflează excelent) de asemenea se mai ascunde și sub stâncile sau în crăpăturile acestora care se află în interiorul pădurii. Locuri foarte apreciate de către vipere sunt pîntenii stâncoși împăduriți și parțial însoriți, - aceștia sunt de altfel și excelente puncte de belvedere. În general sunt preferați versanții sudici ai munților. Pe vreme noroasă este foarte agresivă, mușcătura fiind uneori mortală. În captivitate refuză hrana și cel mai des moare. Prima acuplare primăvara, a doua toamna, dacă prima a fost timpurie. Femela naște 5-20 pui în iulie-septembrie, care încep să vâneze imediat după naștere. Hibernează din noiembrie-decembrie.

Amfibieni

BUHAI DE BALTĂ
(*Bombina variegata*) -
specie de interes
european, care necesită
o protecție strictă

Prezintă un corp de dimensiuni mici de lungimea 4 - 5 cm, aplatizat, capul mare, mai lat decât lung, botul rotunjit. Pupila triunghiulară sau în formă de inimă. Cută gulară slab conturată. Negii de pe partea dorsală, la masculi, au un spin cornos negru puternic, înconjurat de numeroși spini mici și ascuțiți. Pielea pe abdomen este aproape netedă. Secreția glandulară este extrem de toxică. Coloritul este foarte intens, fiind folosit ca mijloc de avertizare asupra toxicității. Masculii se deosebesc de femele printr-o formă mai zveltă a corpului. Este o specie cu activitate atât diurnă cât și nocturnă, preponderent acvatică. Este sociabilă, mulți indivizi de vârste diferite conviețuiesc deseori în bălți mici. Reproducerea are loc de mai multe ori, din aprilie până în iunie; la fiecare pontă, femela depune circa 100 de ouă, destul de mari, izolat sau în pachete ce cad la fundul apei, unde se lipesc de plante. Hrana constă din insecte, viermi, moluște mici, terestre și acvatice. Trăiește de preferință în smârcuri, în ape stătătoare, apărând pe maluri dimineața și către seară. Prin octombrie - noiembrie se ascund în nămol sau se îngroapă în pământ, pentru iernare.

TRITON DE MUNTE (*Tritonus alpestris*) -
specie de interes național care necesită o
protecție strictă

Mai acvatică decât celelalte specii de tritoni, rămâne în apă până toamna târziu. Iernează sub pietre, mușchi, sub rădăcina arborilor, dar de preferință între plante submerse din bălți mici. Reproducerea are loc prin aprilie. Femela depune ouăle prin mai-iunie. Ouăle sunt cenușii-cafenii deschis, lungi de 1,5 - 1,7 mm. Nu suportă temperaturile ridicate, dar este foarte rezistent la temperaturi scăzute. Longevitatea poate fi până la 15 ani. Preferă ape curate reci, oligotrofe, fără vegetație. Poate fi găsită și în ape lin curgătoare. Iernează uneori în apă în special în tăurile de munte, adânci, fără pește.

TRITON CARPATIC (*Triturus montandoni*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Este o specie montană, nepretențioasă pentru reproducere la calitatea apei, dar puțin rezistentă la căldură. Masculul are o lungime de 17 cm, femela 10 cm. Primăvara, spatele masculului e verzuie-galbenă-pământie, mai târziu gălbui-cafenie. Pe laturile capului, trunchiului și cozii prezintă câte o dungă longitudinală cafeniu închis. Partea inferioară e galben-portocaliu. Adulții sunt preponderent tereștrii. Spre sfârșitul lunii martie, prin mlaștinile mici din regiunile muntoase ies mai întâi masculii; apoi peste 3 - 4 săptămâni, apar femelele și are loc reproducerea. După depunerea ouălor părăsesc apa și se retrag pe sub pietre, sub mușchi, sub trunchiuri putrezite. Preferă zonele împădurite. Hibernează pe uscat, rareori în apă. Folosește orice ochi de apă stătătoare pentru reproducere, de la șanțuri la marginea drumului până la lacuri și turbării.

BROASCA DE PĂDURE (*Rana dalmatina*) - specie de interes european, care necesită o protecție strictă

Este o specie terestră, indivizii fiind foarte agili, capabili de sărituri lungi, uneori peste 2 m. Este activă atât ziua cât și noaptea. Ziua se ascunde pe sub frunzele moarte. Se hrănește cu insecte. Iernează separat, femelele în frunzișul mort, masculii pe fundul apelor, din octombrie până în februarie-martie.

Se reproduce foarte devreme începând cu sfârșitul lui februarie până în aprilie - depune până la 2000 ouă. Uneori folosesc spre reproducere bălți și băltoace temporare rezultate din topirea zăpezii care seacă foarte repede, fără să mai permită metamorfoza larvelor. Deseori întreaga populație de adulți se reproduce într-o singură baltă, realizând aglomerări de sute de indivizi. Broscuțele apar după 2 - 3 luni; sunt capabile de reproducere după 3 - 4 ani. O întâlnim în zone împădurite cu umiditate mare și mlaștini.

SALAMANDRA DE FOC (*Salamandra salamandra*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Specie strict terestră. Este un animal nocturn și crepuscular. Pe timp secetos se întâlnește foarte rar. Iernează pe sub tufe de ierburi, în mușchi, pe sub pietre. În pofida aspectului greoi, se poate deplasa foarte repede când este amenințată. O regăsim în pădurile de foioase întunecate și umede, până la limita golului alpin. Este caracteristică pădurilor de fag, deși nu se limitează doar la acestea. Specia este vulnerabilă, fiind afectată în principal de distrugerea habitatelor naturale.

Păsări

ACVILA DE MUNTE (*Aquila chrysaetos*) - specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică

Cea mai mare pasăre răpitoare din zona Masivului Gutâi, masculul ajunge până la 4,5 kg, iar femela până la 6 kg. Dimensiuni: lungime totală 100-110 cm, anvergura 200-220 cm, aripa 62-70 cm, coada 33-41 cm, ciocul 5 cm.

Culoarea generală brun închis, cu excepția creștetului capului și a cefei care apar în culoarea bronzului. Abdomenul, mai închis, coada, spre rădăcină este cenușie, iar la cei tineri, albă. Tinerii prezintă alb și la aripi vizibil doar în zbor. Este o pasăre sedentară a zonei de munte, cu stâncării și păduri de mare altitudine. Cuibul acvilei de munte, construit de cele mai multe ori în crăpături sau pe polițe de stânci înalte, unde omul cu greu poate ajunge, este cea mai puternică construcție dintre toate cuiburile de păsări din Europa. Perechea de acvile folosește câțiva ani în șir același cuib, în fiecare an reparându-l și aducând material nou, astfel încât, după un timp, cuibul poate atinge dimensiuni foarte mari. O pereche de acvile trăiește împreună toată viața. În martie sau la început de aprilie, femela depune 1-2 ouă, din care după o perioadă de 40-43 de zile de clocit, apar puii. De cele mai multe ori, doar unul din pui supraviețuiește devenind independent după 70 de zile, timp în care este îngrijit de cei doi părinți. Hrana acvilei de munte constă în iepuri și animale mărunte, la nevoie chiar broaște și șopârle. Duce în gheare greutatea până la 7 kg. Dacă prada este mai mare, o rupe bucăți.

ACVILA ȚIPĂTOARE MICĂ (*Aquila pomarina*) - **specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică**

Numele îi se trage de la țipătul dat în zbor. Oaspete de vară din martie până în octombrie, cuibărește în pădure, făcând-uși cuib în arborii înalți. Dimensiuni: lungime 55-68 cm, aripa 47-55 cm, coada 22-27 cm, ciocul până la 3 cm, greutate 1-1,5 kg. Culoare brună purpurie, caracteristică fiind pata ruginie sau gălbuie de pe ceafă. Depune 2 ouă, dar până la urmă ajunge la maturitate doar un singur pui. Hrana fiind constituită din rozătoare mici, broaște și șopârle, dar consumă și hoituri.

CRISTEL DE CÂMP (*Crex crex*) - **specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică**

Pasăre migratoare de uscat, alege pajiștile umede. Preferă să alerge în ierburile dese, în care, în timpul cuibăritului, face adevărate cărări, în loc să se ridice în zbor. La aceasta îl ajută și configurația corpului, și anume: piept îngust și picioare relativ lungi. Lungimea totală este de 25-27 cm, cu aripa de 13-15 cm. Culoarea generală este brună-roșcată cu dungi cafenii pe cap și spate iar pieptul și abdomenul sunt cenușii roșcate cu dungi transversale brune.

Este pasăre monogamă. Masculul cântă dimineța, seara și chiar noaptea, din aprilie până în iulie. Sunetul lui este un fel de "crex-crex". Hrana îi este variată: insecte și larvele lor, ouă de furnici, lăcuste, râme, semințe de ierburi și părți de plante. Este o pasăre folositoare prin natura hranei sale. Sosește la noi cam pe la mijlocul lui aprilie și se înapoiază spre sud în septembrie-octombrie.

BUFNIȚA MARE (BUHA) (*Bubo bubo*) - **specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică**

Cea mai mare dintre păsările răpitoare de noapte, masculul cântărind de regulă 2 kg, iar femela 2,5 kg. Pe cap are două moațe de pene lungi, în formă de urechi. Culoarea penajului este brună-galbenă, cu pete de brun închis. Vânează pe teritorii întinse ce ajung la 20-30 km. Hrana este formată din: șoareci, hârciogii, arici, iepuri, porumbei, ciori și chiar păsări răpitoare de zi. Este pasăre sedentară, fidelă locului de trai. Este pasăre monogamă, fidelitatea cuplului durează toată viața. Vânarea ei este interzisă.

CIOCĂNITOAREA NEAGRĂ (*Dryocopus martius*) - specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică

Este cea mai mare ciocănitore de la noi, având talia unei ciori. Lungime 48 cm. Are coloritul complet negru, având doar o pată roșie pe creștet. Trăiește în zona pădurilor de conifere și de amestec, mai rar întâlnită în pădurile de foioase. Cuibul și-l sapă în trunchiuri, la 320 m de la sol; intrarea are formă ovală. Ponta este depusă prin aprilie-mai fiind alcătuită din 35 ouă albe, lucioase, pe care le clocesc ambele sexe, timp de 13-14 zile. Iarna se întâlnește și în ținuturile joase. Este o specie sedentară. Spre deosebire de celelalte ciocănitore, are un zbor fără întreruperi.

ȘERPAR (*Circaetus gallicus*) - specie de importanță europeană a cărei conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică

Numele provine de la hrana lui de bază șerpii. Dimensiuni: lungime 63-72 cm, anvergura: 170-183 cm, aripa: 53-56 cm, coada 27-32 cm, ciocul: 5-5.6 cm. Capul este relativ mare în raport cu corpul, cu pene formând un fel de cerc în jurul feței. Spatele brun-cenușiu, abdomenul alb, cu câteva pete închise. Șerparul este oaspete de vară, de la sfârșitul lui martie până în octombrie.

Își face cuibul la înfucirea unui arbore și depune de regulă un singur ou, mare în raport cu corpul păsării. Preferă pădurile izolate și coastele însorite cu stânci și văgăune unde găsește reptile. Șerparul este o pasăre folositoare, specializat în prinderea șerpilor și a șopârlilor, numai de nevoie recurge la râme și insecte. Nu este imun la mușcătura șarpelui, dar reușește să le evite prin modul de a le prinde: înhață cu ghearele și ucide șarpele cu o mușcătură în regiunea capului.

VÂNTUREL ROȘU (*Falco tinnunculus*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Ne vizitează îndeosebi în sezonul cald, deși îl putem întâlni adesea și în iernile blânde, cu sol descoperit. Are corpul ruginiu (35 cm), cu pete negricioase pe spate și piept; masculii au capul și coada albastrui, iar de la colțul gurii pornește o mustață negricioasă. Cuibărește pe arbori și stânci. Cuibul conține 4-5 ouă cărămizii, marmorate, pe care femela le depune prin aprilie-mai, și le clocește mai mult singură 27-29 de zile. Masculul aduce hrana în timpul clocitului. Iernează în Africa de Nord și Centrală și din sud-vestul Asiei până-n India.

CORBUL (*Corvus corax*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Cel mai mare dintre corvide, cântărind între 1-1,5 kg, corbul se deosebește prin croncănitul caracteristic și ciocul lung de 70-85 mm. Pasăre sedentară, cuibărește în zonele de deal și munte. De regulă poate fi văzut singur sau în perechi; iarna în grupuri mici. Își face cuib printre stâncării și arbori înalți, la 15-25 m de la sol. Depune 5-6 ouă, dar de regulă eclozează doar 3-4 pui. Hrana corbului constă din cadavre, șoareci, broaște, melci viermi și insecte, însă nu se sfiește să atace păsările din curtea gospodăriilor de la țară.

CODOBATURA DE MUNTE (*Motacilla cinerea*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Se întâlnește cuibărind numai pe văile parâurilor din Gutâi, urcând până în apropierea izvoarelor. Cu o lungime a corpului de 18 cm, capul și spatele sunt cenușii, coada verde-oliv, bărbia neagră, iar partea ventrală a corpului galben-intens. Clocește în maluri pietroase sau printre bolovanii înconjurați de ierburi. Ponta este depusă în mai, fiind formată din 4-5 ouă de culoare isabel cu pete întunecate. Clocește îndeosebi femela circa 12-13 zile. Toamna migrează spre locurile de iernare din nordul Africii și sud-vestul Asiei.

CODOBATURA ALBA (*Motacilla alba*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

O regăsim pe malul râurilor, dar și a bălților și lacurilor de altitudine. Are penajul cenușiu cu negru pe cap, piept și coadă; fruntea, obrații și partea inferioară a corpului sunt albe. Clocește în excavațiile din maluri și în grămezi de lemne. Cuibul, completat încă din aprilie, cuprinde 4-5 ouă albicioase cu pete brune-cenușii. Incubația durează 14 zile, ciocitul fiind asigurat mai ales sau exclusiv de femelă. Crește 2-3 generații de pui pe vară. Toamna migrează spre cartierele de iernat din nordul Africii și sud-vestul Asiei.

CIOCANITOAREA VERDE (*Picus viridis*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Trăiește în general în pădurile de foioase din regiunile de deal; consumă insecte, cu predilecție furnici, iar în sezonul rece și boabe. Cuibul este săpat în lemnul arborilor. Ponta din 5-6 ouă albe, este depusă în luna mai. Clocitul durează 16-17 zile, fiind asigurat de ambele sexe. Are colorit verde-gălbui cu creștetul și ceafa roșii. Este o specie sedentară.

ALUNAR (*Nucifraga caryocatactes*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Specie sedentară. Are penajul cafeniu-închis cu stropi gălbui pe spate și pe partea inferioară a corpului. Cuibul și-l construiește lângă trunchiuri. Ponta este depusă primăvara de timpuriu, prin aprilie. Cele 3-4 ouă albicioase, pătate slab cu verzi, sunt clocite de femelă, cam 20 de zile. Iarna poate coborâ uneori în văi mai adăpostite, după hrană. Toamna își fac rezerve de alune prin scorburi.

BRUMARIȚA DE PĂDURE (*Prunella modularis*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Este răspândită în pădurile de conifere și de amestec, pătrunde însă și în zona tufărișului din golul alpin. Coloritul este asemănător unei vrăbii, dar cu bărbia și pieptul cenușii. Cuibărește în tufișuri joase și pe sol, adesea lângă rădăcini. Cuibul este completat încă din luna aprilie, cu 4-5 ouă albastre, pe care le clocește femela singură, cam 13 zile. Crește două și chiar trei rânduri de pui pe vară. Toamna, o parte din populația carpatină coboară în văi pentru a ierna, iar altă parte, împreună cu populațiile mai nordice, se deplasează mai spre sud, spre cartierele de iernare din sudul Europei, Asia-Mică, sud-vestul Asiei și nord-vestul Africii.

ȚICLEAN (*Sitta europaea*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

O întâlnim în pădurile de amestec. Are partea superioară a corpului albastrui-cenușie, bărbia albă, iar partea ventrală ocră, cu flancurile roșcate. Se hrănește cu insecte și larve, dar și cu ghindă, alune, pe care le fixează în diferite crăpături și le sparge cu ciocul. Cuibărește în scorburi sau cuiburi părăsite de ciocănitori, a căror gaură de acces o micșorează cu lut, pe măsura corpului lor. Ouăle albe cu pete ruginii sunt depuse în scorbură pe un substrat format din frunze și coji de lemn. Femela clocește singură, aproximativ 14-15 zile, începând din aprilie-mai. În comparație cu mărimea corpului, are un strigăt foarte puternic. Este o pasăre sedentară.

STICLETE (*Cradaelis carduelis*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Este cea mai cunoscută pasăre la noi, din această familie. Se găsește frecvent ținută în colivii pentru cîntecul său. Partea anterioară a capului este roșie, ceafa și coada negre, aripile negre cu galben, iar restul corpului cafeniu. Clocește îndeosebi în ținuturile mai joase, dar și pe văile pârîurilor montane, atît în locuri mult descoperite, cît și în păduri. Cuibul este mic și așezat în arbori nu prea înalți, de regulă în salcâmi. Ponta este formată din 4-5 ouă albe-albăstrui, punctate cu roșcat. Clocește numai femela, circa 13-14 zile, începând din mai, și scoate 2-3 rînduri de pui pe vară. Este sedentar; numărul indivizilor crește iarna prin sosirea populațiilor nordice. Populațiile care pleacă mai departe iernează în regiunile nord-est africană și sud-vest asiatică.

FLORINȚE (*Carduelis chloris*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Pasăre sedentară (lungime 16 cm), cuibărește mai ales în regiunile mai joase și deluroase, dar urcă și pe văile luminoase ale râurilor montane. Începînd din aprilie, depune 4-6 ouă albastre, cu pete brune, pe care le clocește femela, aproximativ 14 zile. Pe vară scoate 2-3 rînduri de pui. Penajul este verde cu galben la aripi și laturile cozii. Populațiile de aici migrează iarna spre nordul Africii și regiunile Mării Caspice.

SCATIU (*Cradaelis spinus*) - specie de interes național care necesită o protecție strictă

Clocește în regiunea coniferelor. Este cel mai mic reprezentant de la noi al acestei familii. Are penajul verde, creștetul negru, aripile și partea inferioară a corpului galbene. Femela este mai spălăcită, cu pantecele alb. Cuibul și-l instalează spre extremitatea unei crengi la mare înălțime față de sol, mascat de licheni. Ouăle alb-albăstrui, cu puncte roșietice, în număr de 4-5, sunt depuse prin luna mai. Singură, femela clocește timp de 12-13 zile. Pe sezon, scoate cam 2 rînduri de pui. Toamna, păsările care au clocit în munți, precum și populațiile nordice, apar în ținuturile joase în căutarea hranei unde se întîlnesc toată iarna.

Reglementari privind regimul speciilor protejate

Conform Articolului 33 din OUG 57/2007, pentru speciile de fauna ocrotite, care trăiesc atât în arile naturale protejate, cât și în afara lor, sunt interzise:

- uciderea sau capturarea intenționată, indiferent de metoda utilizată;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- deținerea exemplarelor din speciile pentru care sunt interzise vânarea și capturarea

În cazul observării încălcării prevederilor menționate, contactați structurile de control:

Garda de Mediu Tel.0262 215842

Agenția pentru Protecția Mediului Maramureș Tel. 0262 276304

Asociația EcoLogic custode al Rezervației Creasta Cocoșului,

Tel. 0262 224035

Ocolul Silvic Mara Tel. 0262 311474

Ocolul Silvic Baia Sprie Tel. 0262 260856

Bibliografie

1. Formularul standard Natura 2000 Gutâi Creasta Cocoșului

2. <http://www.natura2000.ro>

3. Studiul de fundamentare științifică realizat de Asociația EcoLogic, în cadrul proiectului „Conservarea integrată a biodiversității prin dezvoltarea de forme alternative generatoare de venit pentru comunitățile din jurul Rezervației Creasta Cocoșului” finanțat prin Programul GEF de Granturi Mici. Consultanți: Dr. Marian Monica Universitatea de Nord, Bereș Iosif și Chiș Ioan Muzeul Științelor Naturii, Muzeul Maramureșului

4. Miklos Balint, dr. Constantin Drăgulescu, Gyöngyvér Mara, dr. Andrei Sárkány-Kiss, dr. Luiza Ujvárosi, Universitatea Babeș Boyai documentație privind arile protejate: Mlaștina Vlăstinescu, Poiana Brazilor, Tăul lui Dumitru, Tăurile de la Hoteni, Iezerul Mare, Tăul Chendroaiei, Lacul Morărenilor, Tăul Negru arii protejate, Proiectul WWF - O Europă Mai Multă Natură, 2004

